

Необхідність кардинального реформування системи адміністративно-юрисдикційних органів обумовлена певними факторами, насамперед, це недостатньо високий якісний рівень розгляду справ про адміністративні правопорушення колегіальними органами (адміністративними комісіями, виконкомоами сільських і селищних рад). Навряд чи можна говорити про високий професіоналізм їхніх членів, які працюють у цих органах на громадських засадах.

Результатом реалізації ідеї адміністративної юстиції має стати відчуття впевненості і захищеності людини у її відносинах з владою. Діяльність адміністративних судів повинна стимулювати чиновників до відповідального і добросовісного ставлення у здійсненні владних повноважень.

Природа правової та соціальної протидії насильству в сім'ї

Стрельченко О.Г., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного права і процесу НАВС

Сморвоз І.О., студент 4-К курсу юридично-психологічного факультету ННІЗН НАВС

В Україні однією із нагальних проблем сучасності є проблема боротьби із вчиненням насильства в сім'ї, яке є одним з найбільших порушень конституційних прав людини - права на життя та особисту недоторканість.

Насильство в сім'ї є величезною проблемою державного значення. Її масштаби і прояви вражають. Про гостроту проблеми насильства в сім'ї свідчать результати соціологічних досліджень, міжвідомча статистика та дані громадських організацій, хоча тривалий час ця проблема вважалася прерогативою ustalених звичаїв та традицій і залишалася поза сферою правового регулювання. Будь-яке втручання у сімейні стосунки з боку держави та суспільства вважалось порушенням таємниці приватного життя та категорично не припускалось. Таке становище призвело до певного свавілля у сфері сімейних відносин та перетворення їх на область латентних правопорушень, які залишалися поза увагою компетентних органів державної влади. Вперше на світовому рівні проблема сімейного насильства була актуалізована завдяки активним спільним діям міжнародного руху на захист прав жінок, оскільки саме жінки склали найбільш уразливу та незахищену групу, що страждала від насильницьких дій з боку членів своєї родини (батьків, чоловіків, братів тощо). Отже, на початковому етапі запобігання насильству в сім'ї увійшло в поле зору світової спільноти як складова подолання насильства щодо жінок в цілому.

На сьогодні побічно судити про масштаби проблеми в Україні можна за деякою статистикою Міністерства внутрішніх справ та Міністерства охорони здоров'я. Наприклад, було встановлено, що від 30 до 40 відсотків усіх телефонних дзвінків, що надходять до відділення міліції, пов'язані з домашнім насильством, у тому числі фізичним. Підраховано, що в Україні домашнє насильство є причиною 100 000 днів госпіталізації, 30 000 звернень до відділень травматології й 40 000 викликів лікаря.

Неможливо не визнати, що сьогодні повної та відбиваючої реальність статистики про масштаби та частоту випадків насильства в сім'ї не існує ні в країні, ні в окремих регіонах за досить зрозумілими причинами: зачиненість сім'ї як системи; взаємозв'язок жертв та насильників; відсутність доступу в сім'ю для соціальних працівників; недостатність інформації з медичних закладів

та правоохоронних органів, що не дозволяє робити висновки про розміри даного явища. Одночасно існують фактори, які створюють перепони для звернення реальних чи потенційних жертв в міліцію. Це обґрунтована занепокоєність жертв, що злочинець не буде заарештований, недовіра до правової системи, небажання відкривати свою таємницю суспільству та багато іншого. Таким чином, можна стверджувати, що насильство в сім'ї характеризується високим ступенем латентності.

Закон України «Про попередження насильства в сім'ї» визначає чотири форми сімейного насильства - фізичне, сексуальне, психологічне та економічне насильство, найбільш поширеними з яких є фізичне та психологічне насильство, на які разом припадає близько 95% випадків.

Серед загальної статистики вчинення насильства в сім'ї переважає фізичне насильство над жінками з боку чоловіків або співмешканців - 55%, наступну сходинку займає фізичне насильство над дітьми - 14%, психологічне насильство над дітьми - 12%, психологічне насильство над жінками з боку чоловіків - 10%. Має місце також насильство над чоловіками з боку жінок - 9%.

Об'єктом насильства в сім'ї можуть бути різні члени сім'ї. Виходячи з цього, виділяють наступні типи насильства в сім'ї: насильство у відносинах подружжя або осіб, які мають чи мали регулярні інтимні стосунки; насильство з боку батьків щодо неповнолітніх дітей; насильство з боку дорослих дітей щодо батьків; насильницькі стосунки між дітьми в одній сім'ї; насильство між іншими членами сім'ї.

Держава виконує свої зобов'язання щодо захисту від насильства в сім'ї із дотриманням гарантованого Конституцією України права на особисте життя, принципу невтручання держави у сімейне життя особи. Тому, заходи з попередження насильства у сім'ї, розпочинають за заявою жертви насильства про допомогу або за умови висловленого нею бажання. Отже, втручання держави у сімейне життя відбувається виключно за ініціативою та бажанням особи, яка потребує допомоги та захисту з боку держави. Лише у випадку отримання інформації про насильство в сім'ї стосовно дитини чи недієздатного члена, втручання держави виконується без згоди таких осіб.

Таким чином, держава приймає під свій захист осіб, рівень фізичного чи психічного розвитку яких не дозволяє повною мірою усвідомлювати небезпеку, що їм загрожує.

Держава повинна ефективно реагувати на випадки насильства в сім'ї та забезпечувати повну реабілітацію тих, хто пережив це насильство. Однак, з цього задачі держави не починається та цим вона не обмежується. На нашу думку, головна задача сьогодні - це не ліквідація наслідків насильства, а попередження насильства в сім'ї. Необхідними заходами з попередження насильства в сім'ї, насамперед, повинні бути популяризація Закону України «Про попередження насильства в сім'ї», стимулювання як громадськості, так і органів влади та місцевого самоврядування до його більш широкого застосування, і, зрештою, підвищення рівня ознайомленості громадян з їх природними і охоронуваними законом правами.

Отже, аналіз діючого законодавства дозволив зробити висновок про те, що чинна нормативно-правова база України щодо попередження насильства в сім'ї потребує вдосконалення. Разом з тим, слід зазначити, що правове забезпечення попередження насильства в сім'ї та надання допомоги його жертвам, дійсно, є важливим, проте далеко не єдиним елементом в системі заходів, необхідних для ліквідації насильства в сім'ї. Для успішної реалізації програм з попередження насильства в сім'ї, крім вдосконалення законодавства по попередженню

насилства в сім'ї, необхідною є ефективна взаємодія всіх органів та установ, які уповноважені здійснювати попередження цього соціально-негативного явища.

Правове регулювання інформаційних послуг в Україні

Стрельцова Н.М., здобувач кафедри економічної безпеки
ННШФПСКМ НАВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Матвійчук В.В.*

У Конституції України в статті 32 проголошується, що «не допускається збирання, зберігання, використання та поширення конфіденційної інформації про особу без її згоди, крім випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини. Кожний громадянин має право знайомитися в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, установах і організаціях з відомостями про себе, які не є державною або іншою захищеною законом таємницею. Кожному гарантується судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, а також право на відшкодування матеріальної і моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням такої недостовірної інформації».

Слід зазначити, що в Україні створено достатню законодавчу базу для здійснення державної інформаційної політики. Проблема полягає в іншому: 1) в адаптації законодавства України в інформаційній сфері до нових умов суспільного розвитку, передусім пов'язаних з побудовою інформаційного суспільства; 2) в недостатньо ефективних механізмах впровадження і реалізації цих законів. Пропонуємо розглянути основні Закони України щодо регулювання інформаційної сфери.

Об'єктом інформаційних відносин є документована або публічно оголошена інформація про події та явища в галузі політики, економіки, культури, охорони здоров'я, а також у соціальній, екологічній, міжнародній та інших сферах. Всі громадяни України, юридичні особи і державні органи мають право на інформацію, що передбачає можливість вільного одержання, використання, поширення та зберігання відомостей, необхідних для реалізації ними своїх прав, свобод і законних інтересів, виконання завдань і функцій.

Закон України «Про державну таємницю» регулює суспільні відносини, пов'язані з віднесенням інформації до державної таємниці, засекречуванням, розсекречуванням її матеріальних носіїв та охороною державної таємниці з метою захисту національної безпеки України.

Під державною таємницею розглядається вид таємної інформації, що містить відомості у сфері оборони, економіки, науки і техніки, зовнішніх відносин, державної безпеки та охорони правопорядку, розголошення яких може завдати шкоди національній безпеці України та які визнані у порядку, встановленому цим Законом, державною таємницею і підлягають охороні державою. Відносини у сфері охорони державної таємниці регулюються Конституцією України, Законом України «Про інформацію», цим Законом, міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України та відповідними нормативно-правовими актами. Державну політику щодо державної таємниці як складову засад внутрішньої та зовнішньої політики визначає Верховна Рада України. Спеціально уповноваженим органом державної влади у сфері забезпечення охорони державної таємниці є Служба безпеки України.